

REKOMENDACIJOS

**REKOMENDACIJOS PIRMINES ASMENS PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS
PASLAUGAS TEIKIANČIŲ ĮSTAIGŲ VADOVAMS DĖL MEDICINOS PSICHOLOGŲ
DARBO ORGANIZAVIMO KARANTINO METU
2020 04 01**

Pirminės asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – PSPC) dirbantys medicinos psichologai yra svarbi nemedikamentinio pacientų gydymo grandis, todėl rekomenduojama užtikrinti medicinos psichologų darbo tęstinumą. Nustojus teikti psichologinę pagalbą, tai gali lemti reikšmingą dalies gyventojų psichikos sveikatos pablogėjimą, padidinti savižalos, savižudybių, smurto artimoje aplinkoje, įskaitant smurtą prieš vaikus, ar hospitalizacijų dėl psichikos sutrikimų tikimybę.

Šiuo laikotarpiu svarbiausias tikslas yra maksimaliai sumažinti infekcijos plitimo riziką, todėl medicinos psichologo paslaugas pagal galimybes reikėtų organizuoti nuotoliniu būdu, teikiant jas iš namų arba psichologo darbo kabineto, jei netrukdomai dirbti iš namų medicinos psichologas neturi sąlygų.

Mokslinių tyrimų duomenys rodo, kad nuotoliniu būdu teikiamos psichologinės paslaugos yra saugus ir veiksmingas būdas teikti emocinę paramą krizes, emocinius sunkumus išgyvenantiems asmenims, nerimo, depresijos, reakcijų į sunkų stresą ir kitų sutrikimų atvejais.

Nuotolinės konsultacijos gali būti vykdomos įvairiomis formomis: naudojant vaizdo priemones, telefonu, susirašinėjant žinutėmis ir elektroniniais laiškais. Siekiant veiksmingai organizuoti psichologinių paslaugų teikimą gydymo įstaigoje būtina užtikrinti nuotoliniam medicinos psichologo darbui būtinas sąlygas ir priemones.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad teikiant paslaugas, turi būti vadovaujamosi Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos vadovo 2020 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. V-387 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų darbo organizavimo paskelbus karantiną Lietuvos Respublikos teritorijoje“.

Rekomenduojama PSPC:

1. Medicinos psichologo darbą organizuoti nuotoliniu būdu (iš namų arba iš psichologo kabineto, jei netrukdomai dirbti iš namų medicinos psichologas neturi sąlygų). Nuotolinis darbas organizuojamas medicinos psichologui suteikiant stacionarų telefoną ar mobilųjį telefoną su SIM kortele, esant galimybei – ir kompiuterį, planšetę ar išmanųjį telefoną su interneto prieiga ir konfidencialumą užtikrinančia programine įranga bendravimui internetu, vaizdo kamera, ausinėmis ir mikrofonu (toliau – vaizdo komunikacijos priemonės).

2. Prioritetinėmis medicinos psichologo darbo sritimis laikyti nuotolinį psichologinį konsultavimą ir emocinės paramos (trumpesnė nei 45 min. paslauga, pagalba SMS žinutėmis, el. laiškais ir pan.) teikimą. Karantino laikotarpiu medicinos psichologai gali įvairiais kitais būdais prisidėti prie psichologinės paramos ir pagalbos pacientams (pvz., rengti aktualią psichologinio švietimo medžiagą, rekomendacijas ir pan.).

3. Sudaryti galimybes gyventojams paslaugas gauti anoniminiu būdu (t. y. nenurodant vardo ir pavardės bei kitų asmens duomenų). Paslaugas teikiant anoniminiu būdu, pildyti laisvos formos žurnalą, kuriame nurodoma skambinimo data, laikas, problema dėl kurios kreiptasi, suteikta pagalba ir jos trukmė.

4. Medicinos psichologo darbo laiką galima aptarti ir lanksčiai priderinti prie aktualių karantino laikotarpio poreikių, laikantis medicinos psichologo darbo sutartyje numatytų sąlygų.

5. Dėl psichologinių problemų, su kuriomis susiduria vaikai, nesant galimybių tiesiogiai konsultuoti vaikus, rekomenduojama nuotoliniu būdu konsultuoti tėvus.

6. Viešai PSPC tinklalapyje aiškiai matomoje vietoje skelbti telefonų numerius, kuriais paskambinus tiesiogiai teikiama psichologinė konsultacija ar emocinė parama, bei darbo valandas. Prie skelbiamų telefono numerių rekomenduojama pridėti įrašą, kad pacientas, skambindamas nurodytu telefonu, tokiu būdu patvirtina sutikimą (be atskiro rašytinio sutikimo) gauti nuotolinę paslaugą.

7. Karantino metu sudaryti galimybę psichologams darbo metu nuotoliniu būdu dalyvauti supervizijose, intervizijose ir gauti savo srities profesionalų palaikymą.

8. Užtikrinti savižudybės grėsmėje esančių pacientų, kuriems iškyta būtiniosios pagalbos poreikis, konsultavimą ir psichosocialinio vertinimo atlikimą vadovaujantis šiais principais:

8.1. Psichosocialinis vertinimas atliekamas nuotolinio konsultavimo būdu naudojant vaizdo komunikacijos priemonėmis.

8.2. Jei savižudybės grėsmę patiriantis pacientas neturi galimybių naudotis vaizdo komunikacijos priemonėmis iš namų ar nustatoma vidutinė ar aukšta savižudybės grėsmė, medicinos psichologo sprendimu psichosocialinis vertinimas atliekamas PSPC patalpose. Psichosocialinis vertinimas PSPC patalpose atliekamas tiesioginio kontakto būdu arba naudojantis skirtingose kabinetuose esančiomis vaizdo komunikacijos priemonėmis. Psichosocialinį vertinimą atliekant tiesioginio kontakto būdu PSPC, pacientą bei psichologą būtina aprūpinti individualiomis apsaugos priemonėmis.

8.3. Esant galimybei, patalpą, kurioje vyks tiesioginis paciento ir psichologo kontaktas pritaikyti saugiam kontaktui (pvz. įrengti plastikines ar stiklines skaidrias pertvaras).

8.4. Jei 8.2.punkte nurodytais atvejais savižudybės grėsmę patiriantis pacientas negali pats atvykti į PSPC, arba artimieji neturi galimybių jį palydėti, PSPC organizuoja paciento transportavimą į PSPC savivaldybės transportu ar greitosios medicininės pagalbos automobiliu būtinajai pagalbai suteikti.